

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

Кафедра цивільного права

ІТ-ПРАВО ТА КІБЕРБЕЗПЕКА В УМОВАХ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ

**МАТЕРІАЛИ
Всеукраїнського круглого столу**

Одеса,
12 квітня 2025 року

Одеса
Фенікс
2025

УДК 342.95 : 343.32 (477): 351.863
I-52

За загальною редакцією

доктора юридичних наук, професора **Є. Харитонova**,
кандидатки юридичних наук, доцентки **Ю. Кривенко**.

Упорядники-укладачі:

Кривенко Юлія – к.ю.н., доцентка кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія», доцентка;

Лешкова Єлизавета – лаборантка кафедри цивільного права Національного університету «Одеська юридична академія».

ІТ-право та кібербезпека в умовах гібридної війни :
I-52 матеріали Всеукр. круглого столу (м. Одеса, 12 квіт. 2025 р.) / за заг. ред.: Є. О. Харитонova, Ю. Кривенко ; кафедра цив. права НУ «Одес. юрид. академія». – Одеса : Фенікс, 2025. – 138 с. – Режим доступу:

ISBN 978-617-8430-57-3

Збірник містить матеріали доповідей з теоретичних, історичних і методологічних проблем ІТ-права та кібербезпеки, які були оприлюднені на Всеукраїнському круглому столі «ІТ-право та кібербезпека в умовах гібридної війни» 12 квітня 2025 у Національному університеті «Одеська юридична академія».

Збірник спрямований на ознайомлення громадськості з дослідженнями науковців у сфері ІТ-права та кібербезпеки і може бути корисний як у навчальному процесі, так і в практичній діяльності.

УДК 342.95 : 343.32 (477): 351.863

*Матеріали видано в авторській редакції.
Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть
учасники конференції, їхні наукові керівники, рецензенти,
які рекомендували ці матеріали до друку.*

ISBN 978-617-8430-57-3

© Колектив авторів, 2025

© НУ «Одеська юридична академія»,
2025

Святошнюк Арина Леонідівна,
*кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри цивільно-
правових дисциплін Одеського Національного університету ім. І. Мечникова*

ЗМІСТ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИН У МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

У сучасному світі цифрові технології глибоко інтегрувалися в усі сфери економічної діяльності, особливо у фінансовий сектор. Одним із ключових аспектів цього процесу стали електронні платіжні засоби (далі – ЕПЗ), які значно полегшили проведення фінансових операцій, зробивши їх швидшими, зручнішими та безпечнішими. В Україні розвиток електронних платежів є одним із пріоритетів у рамках цифрової трансформації держави та банківської системи.

Відповідно до Закону України «Про платіжні послуги» електронний платіжний засіб – «платіжний інструмент, реалізований на будь-якому носії, що містить в електронній формі дані, необхідні для ініціювання платіжної операції та/або здійснення інших операцій, визначених договором з емітентом» [1].

Загалом, під електронними платіжними засобами розуміють інструменти, які дозволяють ініціювати безготівкові платежі з використанням електронних технологій. До таких засобів належать: 1) банківські платіжні картки (дебетові, кредитні, віртуальні); 2) мобільні платформи для платежів (Apple Pay, Google Pay, Garmin Pay); 3) системи інтернет-банкінгу (наприклад, Приват24, monobank); 4) електронні гаманці та платіжні сервіси (Portmone, EasyPay, iPay.ua); 5) QR-платежі та NFC-технології; 6) криптовалюти та цифрові активи.

Станом на 2025 рік електронні платежі стали домінуючим способом розрахунку в Україні. За даними Національного банку України: кількість платіжних карток перевищила 90 млн частка безготівкових розрахунків зросла до понад 60%; активно розвивається інфраструктура приймання безготівкових платежів: кількість POS-терміналів зросла на понад 15% за рік; мобільні та онлайн-

платежі стали основним каналом оплати для мільйонів українців [2]. Слід також зазначити, що особливо важливу роль у цьому відіграли не лише банки, а й фінтех-компанії, які пропонують інноваційні та зручні рішення.

Зокрема, серед основних переваг електронних платіжних засобів можна виокремити: швидкість та зручність – миттєве проведення операцій; безпека – застосування багаторівневої аутентифікації; прозорість – легкість у відстеженні та контролі витрат; зниження обігу готівки – сприяє зменшенню тіньової економіки; інтеграція в глобальну економіку – спрощення міжнародних платежів.

Не зважаючи на стрімкий розвиток, існують проблеми, які стримують ще ширше впровадження ЕПЗ: нерівномірний доступ до цифрових сервісів між містом та селом; низький рівень цифрової та фінансової грамотності у частини населення; кіберзагрози та фінансове шахрайство; неповна законодавча регламентація новітніх форм платежів; недовіра окремих груп населення до безготівкових операцій.

Проте, ринок електронних платіжних засобів в Україні має значний потенціал для подальшого зростання. Серед ключових напрямів розвитку: розвиток цифрової гривні (eUAH) – пілотний проєкт Національного банку; інтеграція з системами Open Banking – відкриття API для фінансових сервісів; розширення партнерств між банками та фінтех-компаніями; поширення фінансової грамотності серед населення; вдосконалення законодавства щодо новітніх платіжних технологій.

Крім того, очікується, що в найближчі 3–5 років ЕПЗ повністю домінуватимуть у роздрібних платежах в Україні.

Таким чином, ЕПЗ вже стали невід’ємною частиною фінансової системи України. Вони забезпечують зручність, безпеку та ефективність розрахунків, сприяючи прозорості економіки та підвищенню добробуту населення. Надалі успішність розвитку ЕПЗ буде залежати від державної політики, технічної інфраструктури та рівня довіри споживачів до цифрових технологій.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про платіжні послуги: закон України від 30.06.2021 за станом на 15.11.2024 N1591-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text>.

2. Звіт НБУ про платіжний ринок України, 2025. Національний банк України. URL: www.bank.gov.ua.

Спасова Катерина Іванівна,

*кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри цивільного права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЦИФРОВОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ

У ХХІ столітті цифрова ідентичність стала невід’ємною частиною соціального буття людини. У віртуальному просторі формується нова парадигма представлення особистості – від цифрового образу до цифрової особистості. Це викликає потребу у правовому осмисленні цифрової ідентичності та її захисті засобами цивільного права і процесу. Особливої актуальності ця тема набуває в контексті масового поширення соціальних мереж, де кожна особа має змогу створити, модифікувати або втратити контроль над своїм цифровим образом.

Особливої ваги проблема набуває в умовах гібридної війни, коли кіберпростір стає ареною інформаційної боротьби, а соціальні мережі та месенджери – інструментами як впливу, так і зловживань. Сучасні реалії демонструють небезпечні тенденції – масове викрадення облікових записів у Telegram, Viber, WhatsApp, Facebook тощо. Ці випадки супроводжуються привласненням цифрової ідентичності, використанням її для здійснення шахрайських дій, поширення дезінформації або психологічного впливу. Такі дії мають не лише кримінальну, а й цивільно-правову природу, адже завдають шкоди особистим немайновим правам особи та її репутації.

Під цифровою ідентичністю розуміємо сукупність даних, які дозволяють ідентифікувати особу у цифровому середовищі: ім’я, фото, електронні профілі, поведінкові маркери, біометричні дані тощо. У контексті соціальних мереж це – цифровий відбиток ко-

Резніченко Семен Васильович НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПЕРЕВЕЗЕНЬ ПАСАЖИРІВ АВТОБУСАМИ	67
Святошнюк Арина Леонідівна ЗМІСТ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИН У МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ	73
Спасова Катерина Іванівна ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЦИФРОВОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ	75
Токарева Віра Олександрівна ДО ПИТАННЯ ВИКОРИСТАННЯ АВТОНОМНИХ СИСТЕМ У ЗБРОЙНОМУ КОНФЛІКТІ	78
Вовчок Руслан Володимирович ІНФОРМАТИЗАЦІЯ ТА ЦИФРОВІЗАЦІЯ СУСПІЛЬСТВА В ЕПОХУ СТІМКОГО РОЗВИТКУ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ	81
Кірсанов Олексій Володимирович ВЕРИФІКАЦІЯ БАНКІВСЬКИХ КАРТ КЛІЄНТА	85
Коштура Богдан Вячеславович ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК УЧАСНИК ЕЛЕКТРОННИХ ПРАВОЧИНІВ	87
Романовський Денис Сергійович ІТ ПРАВА ТА КІБЕРБЕЗПЕКА ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ В УМОВАХ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ	91
Рябченко Вікторія Олександрівна ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ НЕПОВНОЛІТНІХ ВІД ВЕРБУВАННЯ ФСБ У СОЦМЕРЕЖІ «ТЕЛЕГРАМ»	95
Балик Даша Вікторівна ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА ЦИФРОВІ РЕЧІ	99
Білошкурський Микола Миколайович ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ІГРОВОЇ ОНЛАЙН-РЕЧІ НА ПРИКЛАДІ СЕРВІСУ STEAM	104
Забудько Анастасія Сергіївна ОСОБЛИВОСТІ СПАДКУВАННЯ ЦИФРОВИХ АКТИВІВ	111
Костенко Олександр Сергійович АВТОРСЬКІ ПРАВА НА ОБ'ЄКТИ, СТВОРЕНІ ШТУЧНИМ ІНТЕЛЕКТОМ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ РЕГУЛЮВАННЯ	115
Мурашева Катерина Василівна ПЕРСОНАЛЬНІ ДАНІ ТА ЇХ ЗАХИСТ: ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ В УМОВАХ КІБЕРЗАГРОЗ	119
Рогожа Валерія Василівна РОЛЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В КІБЕРБЕЗПЕЦІ: ЗАХИСТ ЧИ ЗАГРОЗА?	124
Фасій Анастасія Володимирівна ДО ПИТАННЯ ПРО ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ РЕКЛАМИ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ	128
ВИСНОВКИ	132